

Nro. 32.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétából, Pénteken Aprilis 19-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é t s.

A' múlt húsvét innepének első napján is végbe vitte a' Csász. Királyi udvar a' maga vallásbéli áhatatosságát, a' midőn Eő Felsége, Fels. testvéreivel, és udvari fő tisztjeivel egyetemben az udvari fő templom oratoriumába bé menvén, abban épületes predikatziót, és szent misét hallottak.

A' *Rajner* Csász. Kir. Fő Herczeg linea regimentjénél szolgáló fő Strázsamestert *Murmann György* Urat, hosszas hadi szolgálatjára, és minden alkalmatosságokban mutatott vitézi bátorságára, és meg különböztetett hadi tetteire való tekintetből, *Marchfeld* praedicatummal Austriai Báróságra minden taksa fizetés nélkül emelni méltóztatott Fels. Urunk.

Az ide való hires Apolloszálája, melly még a' múlt télen maga elenyezéséhez közelgetett vala, utolsó végét már elérte. — Annak birto- kosa és Directora *Wolfsohn* Úr, még a' múlt Hus- vétinnepe előtt ki hirdettette, hogy ebben a' külö- nös szépségű, de egyszersmind felette költséges múlató helyben, az innep második napján utól- só multság fog tartattatni, 's azon szála maga- zinumá tétetödni. Ugy is lönn a' dolog. — Az Apolloszála meg szünt, 's abban többé, maga mulatsága végett senki sem mehet. Képzelní le- het, mennyire sajnállyák a' magokat mutogatni és nyájaskodni szerető ifjak és szépek annak fél- be szakadását, 's meg szünését.

Sok okai lehetnek ennek a' ritka szépségű mulatsaghelye megszünésének. Az ugyan igaz, hogy mindenkor sok látogatói voltak; de mi- vel annak fényes készületei, az eledetek, 's italok, a' muzsikusi karok, és az abban számos szolgáló személyek felette sokban kerültek, nem hogy haszna sőt inkább sok kára vólt *Wolfsohn* Urnak, a' hívségtelen tselédek is nagyon siettet- ték annak felbe szakadását.

A' sem vólt azon szálanak előmenetelére, hogy a' város közép pontyától messze lévén hely- heztetve, nem mindennek erszénye engedte, hogy a' fiakereknek 10 's 20 forintot fizessen az oda való menetelért, 's onnan való vissza jövetelért. — Az abba való bémenetel az elsőbb esztendő- ben egy személynek 5 forintban, a' múlt télen pedig 10 forintban kerüit. Hát az étel és ital- mennyire nem ment.

Eő Csász. 's Apostoli Királyi Felsége már egynéhány versbe meg látogatta azt az új intéze-

tet, mellyben Báró *Jacquin*, a' Chémiának a' Bécsi Csász. Universitásban reudes és közönséges Professora, a' juharfa levéből zukkórt készít. — Felső és Alsó Austriában, a' mint megjegyzik, 250,000 juharfák találhatók olyanok, mellyek a' 25 — 30 esztendőket meghaladták. Hogyha egyből két font tzuksot lehet készíteni, 5000 mázsára megyen, melly egész Austriának szükségére, Bécs városat kivéven, elég vólna. — Herceg *Lichtenstein János* elvégezte magában, hogy a' maga gazdaságában semmi némű nádmézet meg nem szenved ennekutánna, azon kívül, melly a' juharfa levéből készittetik, nagy bövsége lévén a' maga Morva Országi jószágáiban a' juharfának,

Magyar Ország.

Kevésbe múlt, hogy e' folyó Aprilis 11-ik napján ujjabb szerentsétlenség nem érdeklerte Posony városát. Azon napnak ejjelénn, éjfélt után egy órakor a' Notre dámak klastromának kéményében, a' kéményseprők vigyazatlansága miatt a' korom meggyúlván lángott vetett, melly ha az akkor vólt nagy szélvészben ki üthetett vólna, azon város nagyobb részének porrá kellett vólna égni.

Tekint. Posony Vármegyének, e' folyó Aprilis 8-ik napján kezdődött és három nap tartott gyűllésében ismét elvégeztetett, hogy a' tehén húsának fontya 36 krajtzárnál fellyebb ne emeltessek; mivel mindazáltal azon Kir. Sz. Város a' hús vágásnak magára való válalása miatt igen sok kárt szenved, szükség, hogy a' lakosok is, a' kik azon jóléteményben részt vesznek, a' várrsárárt ne minémüképen kipotollyák; de miképen

annak meghatározását egynéhány okos férfiakból álló Commissiora bízta azon Nemes Megye Karijai és Rendjei.

Spanyol Ország.

A' Frantzia Monitörnek 2 ik Aprilisi darabja azt tartja, hogy egy 16, vagy 18 ezer Anglusokból és Spanyolokból álló corpus Gibraltrából ki marsirozott olly feltétellel, hogy a' Kadikszot ostromló Frantzia hadi népet hátulról megtamadjja, 's azon várost az ostrom alól felszabadítsa. Mihelyt azon Fr. Corpust commandirozó Bellunoi herczeg Marsal *Victor* az ellenség közelgetéséről tudositást vett, azonnal igen határozatos rendeléseket tett azoknak illendő módon leendő elfogadásokra, és mintegy 6000 emberrel eleikbe menvén őket a' tenger felé hátra nyomta, és mindent, a' ki ellene állott, össze törte, levagdalta. — Látván az ellenség veszedelmes állapotba való helyheztetését, ismét megfordult, és négy lineában, mellynek mindenike 4000 emberből állott, előre nyomult; de a' Bellunoi herczeg a' General *Ruffin* corpusát magához vonván az ellenséget ismét hátra verte, a' kik látván, hogy a' tsata mező az ő holt embereikkel bé van terítve, és Chiclanához nem juthatnak, végtére a' Kadiksz mellett lévő *Leon* szigetébe vontak magokat. — Illyenképen Marsal *Victor*, öt vagy hat ezer Frantziákkal a' háromszorta számosabb ellenséget hátra verte, töllök 3 zászlót, 4 ágyút nyert, és 720 embert ejtett fogságra.

Azonban a' Frantziáknak veszteségek sem vólt kevés, közzülök 1300-an hóltak meg, estek sebbe, és rabságba. Az utólsóbbak közzül 150-en vóltak olyanok, a' kik meg sebesítettek, ezek

közt Generál *Ruffin* is, kinek sebe ugyan nagy, de nem halálos, igen vitézi módon viselte magát, és fogságba lett esésének egyedül a' rajta esett seb vólt az oka. *Chaudron Rousseau* brigadiros Generális és *Audier* Oberster, mind ketten vitéz hadi tisztnek el estek. — A' tsata közben 900 maradt halva az ellenség közzül, a' kik közt 300 Anglusok vóltak, sokat elhurtzoltak magokkal, veszteségek 4000 emberre ment. —

Mártzius 6 ik napján a' Kadiksz mellett lévő Anglus hadakozó hajók az ostromló Frantziákat megtámadtak, sokan ki is szállottak a' szárazra, de így sem bóldogúlhattak, sok meghólt 's rabságra esett közzülök, négy ágyuzó hajóik el meritettek.

BCU Cluj Nagy Britannia. University Library Cluj

A' Londoni Zsurnálok különböző módon adják elő a' Bellunói Herczegnek (Marsal *Victor-nak*) *Graham* Anglus General Lajtinantal Kadix mellett Mártzius 5-ik napján történt verekedését, mellyet, a' Fr. Monitörnek arra tett jegyzésivel együtt közöllyük a' Magy. Kur. tisztelt Olvasóival.

Kapitány *Hope* (így szólnak a' 25-ik Mártziusi Londoni tudósítások) *Graham* Generál-Lajtinant Adjutánsa, hozzánk olly hirt hozott, hogy e' folyó hólnap 5 ikén ő közötte, és a' Marsal *Victor* armadiája közt, melly két osztály seregből, úgymint, a' *Ruffin* és *Leval* vezérlések alatt lévőkből állott, történt verekedésben, az Anglusok a' Frantziákon fényes győzedelmet vettek. a)

a) Ez a' két Osztály sereg mind öszve 5000 emberből állott *Monitör*.

A' *Graham* General vezérlése alatt vólt hadi sereg, Mártzius 5-iken 16 óráig tartott éjeli

marsirozása után a' Barossai tetőkre érkezvén, a' Generál *Lardizabal* kormánya alatt lévő Spanyol előjáró sereg az eltenséget hátul mingyárt megtámadta, az alatt is pedig Generál *Grahám* a' Barossai tetőkről a' Frantziákat le verte, töl-
lők hat ágyút el vett, 's őket egészen hátra verte. b)

b) *Monit.* Azt akartátok mondani, 2 ágyút, és 4 munitziós szekeret. De miért nem mondtátok azt is meg, hogy ti 4 ágyút és 3 zászlót vesztetetek el.

Osztályos Generál *Ruffin* sebbe és fogságba esett, *Victor* Marsalnak egy Adjutánsa és egy Oberster meg öletett, 9 Kapitány, és mintegy 220 katona fogságba estek. c)

c) *Monit.* Leg fellyebb 150 sebbe esteket fogtatok el, ti pedig 720-at vesztetetek.

Az Anglus seregek közzül 7 hiszték, Clujs 190 köz ember hóltak meg; 5 Obristlajtinant, 1 Major, 14 Kapitány, 36 hadnagy, és 940 köz ember estek sebbe. Az ellenség közzül 8000 ember vólt a' verekedésben, az Anglus és Spanyol verekedő sereg 5000 embernél töbre nem ment. d)

d) *Monit.* Ebben a' verekedésben az Anglusok 7000-en, a' Spanyolok nyóltz vágykilentz ezren, a' Portugallusok pedig tiz ezren vóltak, következésképen, mindöszve 18,000 ren.

Generál *Gratham* a' Sz. Péter folyóvizen által menvén, a' Kadiksz mellett lévő Leoni szigetbe vonta magát. e)

e) *Monit.* *Graham* Generális Uram, mi okon tsinaltátok ezt a' katona promenádet? mi okon vesztegettetek el annyi pénzt? Meg akartátok a' Bellunoi herczeg árnyadóját kerülni, elérteteké tzéltokat? azon vóltatok, hogy Kadikszot az ostrom alól felszabadítsátok? véghez vihettétek? *Chiclanat*, mellyet

a' tsata helyről jól láttatok, alattomban megakartátok lepni, a' hol 100 ágyút, 60 ágyuzó hajót; és igen sok magazinumokat nyerhettetek volna. — Azért küldötték titeket oda; végre hajtottátok e'? — Meg verettek; embereiteknek félrészét el veszítettétek, 's kevésbe múlt, hogy mindnyájan fogságra nem estetek. — Számos vóltotok, és hadi népeteknek álhatossága mentett meg titeket a' végső veszedelemtől. Azért hagyátok el 10 napok előtt Kadikszot, hogy oda ismét vissza mennyetek? Nem lett volna e' tanatosabb ott maradni? Ezen esetben 4000 emberetékkel most több volna.

Parlamentáris Dolgok.

Az Alsó Háznak vagy Parlamentumnak 18-ik Mártziusi ülésében, a' Portugalliai dolgokra nézve, a' finantziára ügyelő Anglus minister *Perceval* azt kívánta, hogy a' Regens Herczegnek; mint Király képét viselő Fejedelemnek, adattassék két milliom font sterling (22 milliom forint) Portugallianak védelmezésére, mellyből 30,000 Portugallusokat Anglus zsóldban tartani lehessen, 's hazájokat illendő módon védelmezhessék. — Erre *Ponsonby* úr felálván így szólott: A' józau politikával és a' nemzetböldogságával ellenkezik Portugallia és Spanyol Országokban a' háborut olly sokáig folytatni, és *VII. Ferdinándot*, 's a' Brazíliai herceget ösi örökségeikbe vissza tenni igyekezni. Mellyik éri el közülünk ezt az időt? Nem régiben azt állatták némellyek, hogy allig birnak, a' Frantziák Portugalliában annyi földet, hogy azon taborozhassanak; most pedig azt mondja a' Minister, hogy egynéhány tartományok vannak az ő birtokokban. Mitsoda ellenkező beszédek ezek? Igazat szólván, Portugalliának tsak egy darab részetskéjet, Liszbona városát, védelmezik a' mi derék seregeink. Okosság e' leg jobb katonáinkat kotzkára tenni, és hogy Liszbona városát megtarthassuk, minden pénzünket el vesztegetni. A' mi Portugallia és Spanyol Országokban való hadakozásunk 23 milliom font ster-

lingbe kerül esztendőnként, és ha vakmerőképen megmaradunk feltételünk mellett, meg gyengítjük hadi erőnket, úgy annyira, hogy végtére magunk védelmezésünkre sem leszünk elegendők.“

A' Felső Parlamentum ülésében hasonló módon szóllott Lord *Grenville*. Nem akarom úgymond, ezt a' kérdést vizsgálni, tanácsos e', a' háborúta' szárazon tovább folytatni, hanem tsak azt kérdem, finantziáknak 's kereskedésünknek jelenvaló kétséges kimenetelű állapotjában tanácsos e' annak folytatására annyi summát fordítani, lehet e' abból reánk nézve valami hasznót reményleni, vagy lehetséges leszen e' feltett tzelunkat elérni? — Mások is találtattak mind a' Felső, mind az Alsó Parlamentumban olyanok, a' kik a' Financialis Minister kéérésével ellenkeztek; mindazáltal végtére is megnyerte ő azt, hogy Portugallia segítségére két milliom font sterling adattassék.

Harmadszori Hirdetés.

Ezekkel tudtára adatik az Érdemes és Tisztelt Publikumnak, hogy Tek. Nemes Győr Vármegyében helyheztetett Sz. Mártony névű Mező Városban, bizonyós *Braun János* nevezetű approbalt Chirurgus és Szemorvos találtatik, a' ki is már több esztendők folyásával, sok hályogos, vak, és egyébként szemekben héjános személyeket, öregeket szinte mint gyermekeket, szerentsessen előbbilátásokra vissza segített. — Azért is az ollyas héjános, és szemekkel beteges Titt. Személyek, a' kik segítségével élni akarnak, nálla magokat jelenthetik. — A' betegektől mindaddig fizetés nem kivántatik, mig látásokat vissza nem nyerik. Szállás fog nékiek adatni, tsak fehér ruhát, és egy kevés ágy néműt hozzanak magokkal. — *Költ Szent - Mártonyban, Aprilis 2-ik napjdn 1811-dik esztendőben.*